

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 17 май 2022 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Мариана Карагьозова-Финкова

Константин Пенчев

Филип Димитров

Таня Райковска

Надежда Джелепова

Атанас Семов

Красимир Влахов

Янаки Стоилов

Соня Янкулова

при участието на секретар-протоколита Росица Симова разгледа в закрито заседание на 17 май 2022 г. конституционно дело № 8/2022 г., докладвано от съдия Таня Райковска.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България (Конституцията) във фазата по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 3.05.2022 г. по искане на главния прокурор на Република България за установяване на противоконституционност на чл.

329, ал.1 и 2 от Наказателния кодекс (НК) (обн., ДВ, бр. 26 от 2.04.1968 г., посл. изм. бр. 9 от 2.02.2021 г.).

Вносителят на искането излага подробно съображенията си в подкрепа на твърдените противоречия на оспорените разпоредби с чл. 4, ал. 1 и чл. 48, ал.1 от Конституцията.

В искането се поддържа, че чл.329 НК не съответства на правото на труд, признатото от ООН с Всеобщата декларация за правата на човека (чл. 23 и чл. 24) и нормативните актове на Европейския съюз (чл. 15 от Хартата на основните права на Европейския съюз), и на чл. 48, ал. 1 от Конституцията, който „прогласява правото на труд като изконно човешко право, не и като задължение“.

Вносителят твърди, че оспорената разпоредба от Наказателния кодекс е в конфликт с Основния закон поради различното отношение към труда, прогласено в него, от една страна, и създаденото от разпоредбата задължение за лицата, получаващи доходи по непозволен или неморален начин да полагат общественополезен труд, за да не осъществяват престъплението. Посочва се, че възприемането на труда като задължение и единствен източник на доходи е функция на тоталитарната държава, докато „в настоящата Конституция, според чл. 4, ал.1 от която, България е правова държава, източниците на законни доходи на гражданите могат да бъдат най-различни, включително и нетрудови такива“. Оценката за нравствената им страна, според вносителя, не следва да има отношение към наказателноправната защита на съответните обществени отношения.

Главният прокурор се позовава на принципа на законоустановеност на престъпленията – един от основните принципи в наказателното право, посочен от Римския статут на Международния наказателен съд, в сила от 1.07.2002 г. и ратифициран от всички държави членки на ЕС. В искането се

посочва, че „условието за законоустановеност на престъплението е изпълнено, когато от текста на приложимата разпоредба и при необходимост от тълкуването ѝ, субектите на съответното право са в състояние да разберат за кои действия и бездействия се предвижда наказателна отговорност. Доколкото с определено поведение не се нарушава закон, преценката за това дали то е морално и приемливо от обществото е субективна и не може да бъде критерий за наказателноправна санкция, тъй като е елемент от правото на личен живот и не се нуждае нито от правно разрешение, нито от правила за извършване“. Поддържа се, че оспорваната разпоредба „накърнява правната сигурност и е в конфликт с материалната справедливост, въздигана във висша ценност в Преамбюла на Конституцията и развита в разбирането на Конституционния съд за правовата държава“. Вносителят изброява разноречива съдебна практика по приложение на оспорените разпоредби, които според него са „твърде общи и позволяват разширително тълкуване, което е недопустимо в наказателното право“.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е направено от легитимен субект на инициатива, съгласно чл.150, ал.1 от Конституцията.

Предмет на искането е установяване на противоконституционност на разпоредби от закон, което е правомощие на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение за недопустимост по предходно искане със същия предмет, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС, която да изключва неговата допустимост.

Искането е съобразено с изискуемите от чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити.

При тези данни Конституционният съд намира, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

С оглед предмета на конституционното производство Съдът приема, че като заинтересовани институции на основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС следва да бъдат конституирани: Народното събрание, Министерският съвет, министърът на правосъдието, министърът на вътрешните работи, Върховният касационен съд, омбудсманът на Република България, Висшият адвокатски съвет.

На основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС следва да бъдат отправени покани да предложат становища по предмета на делото до следните неправителствени, съсловни, синдикални и други организации: Съюза на юристите в България, Съюза на съдиите в България, Българската съдийска асоциация, Асоциацията на прокурорите в България, Камарата на следователите в България, Българския хелзинкски комитет, фондация „Български адвокати за правата на човека“.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: проф. д. ю. н. Борис Велчев, проф. д. ю. н. Васил Мръчков, проф. д. ю. н. Лазар Груев, проф. д-р Момяна Гунева, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Панайотов, проф. д-р Румен Владимиров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Даниела Дончева, доц. д-р Деяна Марчева, доц. д-р Ива Пушкарлова, доц. д-р Наталия Киселова, доц. д-р Ралица Илкова, доц. д-р Ралица Костадинова, доц. д-р Светла Маргаритова, доц. д-р Тервел Георгиев, доц. д-р Юлиана Матеева.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на главния прокурор на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 329, ал.1 и 2 от Наказателния кодекс (обн. ДВ, бр. 26 от 2.04.1968 г., в сила от 1.05.1968 г., посл. изм. бр. 9 от 2.02.2021 г.)

Конституира като заинтересовани институции по делото: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи, Върховния касационен съд, омбудсмана на Република България, Висшия адвокатски съвет, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предостави едномесечен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да предложат становище в същия срок до: Съюза на юристите в България, Съюза на съдиите в България, Българската съдийска асоциация, Асоциацията на прокурорите в България, Камарата на следователите в България, Българския хелзински комитет, фондация „Български адвокати за правата на човека“, като им се предоставят преписи от искането и от определението.

Отправя покана до: проф. д. ю. н. Борис Велчев, проф. д. ю. н. Васил Мръчков, проф. д. ю. н. Лазар Груев, проф. д-р Момяна Гунева, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Панайотов, проф. д-р Румен Владимиров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Даниела Дончева, доц. д-р Деяна Марчева, доц. д-р Ива Пушкарлова, доц. д-р Наталия Киселова, доц. д-р . Ралица Илкова, доц. д-р Ралица Костадинова, доц. д-р Светла Маргаритова, доц. д-р Тервел Георгиев, доц. д-р Юлиана Матеева, които могат да дадат

писмено правно мнение по предмета на делото в указания по-горе срок, като им се изпратят преписи от искането и от определението.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, на когото се предоставя възможност в същия срок да представи допълнителни съображения.

Председател:

Павлина Панова